

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

stowa

**UNIE VAN
WATERSCHAPPEN**

Kennisbijeenkomst 24 november 2015

Cultuurhistorie, archeologie en waterbeheer

De waterschappen beheren een belangrijk deel van het Nederlands landschap. Al onze wateren zijn eeuwenlang intensief gebruikt, voor transport, voor agrarische productie, om energie op te wekken, om droogte te voorkomen of om het droog te houden. Dit historische gebruik is voor een deel zichtbaar in het landschap en voor een groot deel onzichtbaar, omdat het onder water of onder de grond zit.

Deze dag gaat over cultuurhistorie en archeologie in brede zin. Wat kun je als waterschap met informatie uit het verleden en hoe je omgaat met resten uit het verleden.

De kennisbijeenkomst is een initiatief van de Unie van Waterschappen in samenwerking met STOWA, SIKB en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), die tevens uw gastheer zal zijn.

De dag is opgedeeld in twee delen, u kunt desgewenst een keuze maken:

In de ochtend zullen we ingaan op de veranderingen in regelgeving en wat dat voor u betekent aan de hand van casussen en mooie voorbeelden uit de praktijk. In het middagdeel zullen we verkennen wat de toegevoegde waarde kan zijn van cultuurhistorie en archeologie bij beekherstel.

Praktische informatie

U kunt zich tot **uiterlijk 19 november** aanmelden via www.sikb.nl/13794

De kennisbijeenkomst vindt op 24 november 2015 plaats bij de:

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)
Smallepad 5 Amersfoort

De ontvangst is vanaf 09.00. Het programma start om 09.30 en eindigt om 16.00 met een borrel. Ook voor de lunch wordt gezorgd. We hopen van harte om u op 24 november in Amersfoort te mogen verwelkomen!

Zie voor route, ov en parkeren <http://cultureelerfgoed.nl/contact/routebeschrijving-vestiging-amersfoort>

Ochtendprogramma waterbeheer en archeologie

09.00 Inloop en ontvangst

09.30 Ontvangst namens organisatoren Esther Wieringa (SIKB) voorzitter ochtend

09.35 De waarde van cultuurhistorie en archeologie voor het waterbeheer door Roelof Bleker (dijkgraaf Waterschap Rivierenland)

09.45 Waterbeheer als geheugensteuntje door Eric Luiten (Rijksadviseur voor Landschap en Water)

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving en de rol van de waterbeheerder aan de hand van 3 casussen en 3 pijlers: Beleid, Beheer en Benutten: de mooie kanten van Waterbeheer en Erfgoed

Archeologische resten vormen de belangrijkste kennisbron over een groot deel van ons verleden. Nederland kent verschillende landschappen en daarmee een rijk en gevarieerd bodemarchief, zowel op land als onder het wateroppervlak. Zo kan het gaan om de resten van een 16e eeuwse schip op een rivierbodem, zoals de kogge van Kampen, of de restanten van een Romeinse brug zoals die in de beek bij Tungalroy werd aangetroffen. Dit vraagt van de waterbeheerder om een zorgvuldige omgang met de zichtbare en onzichtbare resten uit ons verleden door cultuurhistorie en archeologie vroegtijdig te betrekken bij een project of locatiekeuze.

Waterschappers en archeologen staan stil bij de uit de praktijk opgedane kennis over bijvoorbeeld peilbeheer, archeologie en baggeren en krijgt u in de reflectie daarop antwoord op de volgende vragen: Wat moet u, maar vooral wat mag u?

- *Welke instrumenten zijn beschikbaar en hoe kunt u ze gebruiken in uw praktijk?*
- *Hoe kunt u beleid maken voor het omgaan met cultuurhistorie en archeologie in uw waterschap en waarom zou u dat doen?*

We hopen dat u aan de hand van een aantal mooie voorbeelden inspiratie opdoet voor toekomstige projecten.

10.00 uur Beleid & peilbeheer: De casus Schokland

Sprekers: Guido Mauro (Rijksdienst Cultureel Erfgoed) en Erik Deiman (Waterschap Zuiderzeeland)

10.20 Reflectie op deze casus door Peter de Boer (Omgevingsdienst Regio Utrecht) & Esther Wieringa (SIKB)

10.45 tot 11.00 uur koffiepauze

11.00 uur Beheer & onderhoud: De casus baggeren in Amsterdam

Sprekers: Fred de Haan (Waternet) en Jørgen Veerkamp (Bureau Monumenten en Archeologie, gemeente Amsterdam)

11.20 Reflectie op deze casus door Marie-Catherine Houkes (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) en Esther Wieringa (SIKB)

11.40 uur Benutten: De casus Tungalroyse beek

Sprekers: Twan van Dijck (Waterschap Peel en Maasvallei) en Jan Roymans (RAAP-Advies)

12.00 Reflectie op deze casus door Arne Haytsma en Eelco Rensink (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

12.20 uur Vragen en afsluiting door Esther Wieringa

12.30 uur Lunch

13.30 Start middagprogramma beekherstel en de kracht van het cultuurlandschap

Het tweede deel van de bijeenkomst staat in het teken van beekherstel en cultuurhistorie en archeologie. RCE en STOWA zijn voornemens om een handboek waterbeheer en cultuurhistorisch erfgoed op te stellen voor waterbeheerders. Hierin worden kansen voor toegevoegde waarde van cultuurhistorie en archeologie bij beekherstel op bruikbare wijze uitgewerkt.

RCE en STOWA willen graag met waterbeheerders en experts op het gebied van cultuurhistorie en archeologie van gedachten wisselen wat de vragen zijn die het handboek moet beantwoorden.

Na een aantal korte inleidingen gaan we met elkaar in gesprek over vragen als:

- Hoe kan kennis van de cultuurhistorie en archeologisch onderzoek bijdragen aan mijn beekherstelproject?*
- Hoe kan ik historische objecten inzetten in het waterbeheer van nu?*
- Wat kan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voor mijn beekherstelproject betekenen?*

13.30 uur Introductie door Bas van der Wal (STOWA), tevens voorzitter van de middag

13.40 uur Drie inleidingen:

- 13.40 Luc Jehee, accounthouder water bij de provincie Overijssel: Een historisch perspectief op het beekdallandschap met de wateropgaven van toen en nu
- 14.00 Hans de Mars, Royal Haskoning DHV: Hoe kan het historische watermolenlandschap ingezet worden in het huidige waterbeheer?
- 14.20 Jori Wolf, Staatsbosbeheer en betrokkene van het Waterschap Hunze en Aa's: Beekherstel De Drentsche Aa: wat zijn de opgaven gezien vanuit waterbeheer en vanuit de grondeigenaar, hoe gieten we de verschillende belangen in een vruchtbaar proces? Wat bedoelen we dan met cultuurhistorie?

14.40 Vragenronde

15.00 Koffiepauze

15.15 uur Paneldiscussie met Jan Roymans, Twan van Dijck, Luc Jehee, Hans de Mars en Jori Wolf onder leiding van Pui Mee Chan (STOWA)

15.45 uur Reactie op de inleidingen en de discussie: waar ligt de behoefte van de waterbeheerder om kennis van het verleden te benutten bij beekherstelopgaven? Door Henk Baas, programmaleider Levend Landschap, Visie Erfgoed & Ruimte bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

15.45 uur Afsluiting door middagvoorzitter Bas van der Wal

16.00 uur Afsluitende borrel